> Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

Beroepsvereniging van docenten
Nederlands als Tweede Taal
T.a.v. De heer van I.

Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Onze referentie
502575

Uw brief van
24 maart 2013

Bijlage: 1

Datum 31 mei 2013
Betreft Alfabetisering in de volwasseneneducatie

Geachte heer Van I.,

Met uw brief van 24 maart 2013 hebt u uw zorgen geuit over het alfabetiseringsonderwijs in Nederland. Naar aanleiding hiervan wil ik graag mijn reactie geven.

De groep laaggeletterden is heterogeen en heeft daardoor behoefte aan een onderwijsaanbod dat aansluit bij de persoonlijke omstandigheden en wensen. Dit kan het reguliere onderwijs zijn, zoals nu door regionale opleidingscentra (roc's), maar er zijn situaties waarin een cursus van een particuliere taalaanbieder (bijvoorbeeld via de werkgever), of een cursus via het non-formele circuit (zoals een buurtinitiatief, de bibliotheek of de basisschool van de kinderen) beter aansluit bij de behoeften van de deelnemers. Bij een aantal initiatieven spelen vrijwilligers een belangrijke rol, bijvoorbeeld als ondersteuner van taaldocenten, als zelfstandig trainer van laaggeletterden (bijvoorbeeld via het programma Taal voor het Leven van de Stichting Lezen & Schrijven), of als taalambassadeur voor de werving van laaggeletterde cursisten. Resultaten van onderzoeken in het Verenigd Koninkrijk en Ierland laten zien dat met goed getrainde vrijwilligers veel laaggeletterden zijn bereikt en dat hun lees- en schrijfvaardigheden zijn verbeterd. Ik zie het vrijwilligerswerk daarom niet als een achteruitgang, maar eerder als een verrijking van het huidige taalaanbod. Op deze wijze wordt de beschikbaarheid van cursussen vergroot en kunnen meer laaggeletterde mensen worden bereikt.

U geeft in uw brief aan dat het budget voor alfabetisering in enkele jaren met 80% is gekort. In reactie hierop het volgende.

Bij de invoering van het participatiebudget in 2009 was voor educatie ruim € 200 mln. euro beschikbaar. Educatie omvatte toen vavo en overige educatie. Onder overige educatie vielen niet alleen taal- en rekencursussen, maar daaronder viel ook een breed scala aan andere cursussen op het gebied van breed maatschappelijk functioneren en sociale redzaamheid, variërend van EHBO- tot assertiviteitscursussen. In 2010 is van dit budget € 50 mln. overgeheveld naar het mbo met het doel de verbetering van de taal- en rekenvaardigheden in het mbo. Door de preventieve aanpak te versterken, zal naar verwachting op termijn minder ingezet hoeven te worden op de curatieve aanpak. Deze beleidswijziging

draagt bij aan het terugdringen van het aantal laaggeletterden en zie ik daarom niet als een bezuiniging. In 2011 is voor de aanpak van de economische crisis een korting van € 35 mln. op het budget doorgevoerd. Door de crisis werden vele budgetten getroffen, waaronder dus ook het educatiebudget. Per saldo is in 2013 ruim € 115 mln. budget beschikbaar voor de curatieve aanpak van laaggeletterdheid. Dit bedrag is per 2013 op fiftyfifty-basis verdeeld tussen vavo en overige educatie. Het budget voor overige educatie mag sinds 2013 alleen nog maar worden gebruikt voor de inkoop van taal- en rekencursussen. Dit betekent meer budget voor de bestrijding van laaggeletterdheid en het verbeteren van het taalniveau van mensen voor wie de Nederlandse taal niet de moedertaal is, omdat de overige cursussen 'breed maatschappelijk functioneren' en 'sociale redzaamheid' niet meer met dit budget door gemeenten mogen worden ingekocht.

Veel roc's stoppen volgens u met het aanbieden van alfabetiseringstrajecten, omdat er onvoldoende geld beschikbaar is. Roc's hebben echter een wettelijke taak om educatie aan te bieden. Gemeenten zijn vooralsnog verplicht het educatiedeel, zijnde € 53 mln., van het participatiebudget aan educatie te besteden bij roc's. Uit de verantwoording van het educatiebudget via single information single audit (sisa) blijkt dat gemeenten dit ook doen.

Voor inburgeringstrajecten is dit anders geregeld. Tot en met 2012 ontvingen gemeenten van het ministerie van BZK binnen het participatiebudget een specifiek budget om inburgeringstrajecten voor hun inwoners in te kopen. Gemeenten konden zelf beslissen bij welke aanbieders zij dit deden. Sinds 2013 zijn verplichte inburgeraars zelf verantwoordelijk voor hun inburgeringstraject. Inburgeraars die reeds in 2012 aan een alfabetiseringstraject als onderdeel van een inburgeringsvoorziening waren begonnen, kunnen dit traject in het kader van het overgangsrecht afronden. Hiervoor heeft het ministerie van BZK in 2013 € 73 mln. aan overgangsbudget beschikbaar gesteld en is uitfasering met bekostiging vanuit het participatiebudget ook in de jaren daarna mogelijk. Gemeenten hebben de mogelijkheid aan vrijwillige inburgeraars die in 2012 met een alfabetiseringscursus zijn gestart een aanbod te doen voor een cursus via het roc. Vrijwillige inburgeraars kunnen namelijk vanaf 2013 direct deelnemen aan een cursus taal of rekenen, zonder eerst te hebben deelgenomen aan het inburgeringsexamen, zoals voorheen wel verplicht was. Dit betekent voor deze groep een verruiming van de mogelijkheden.

U geeft aan dat asielzoekers die in de tweede helft van 2012 een verblijfsvergunning hebben ontvangen zelf verantwoordelijk zijn voor de kosten van een lees- en schrijfcursus. Dit is echter onjuist. De volwassen asielgerechtigde die in 2012 een verblijfsvergunning heeft ontvangen, heeft nog recht op een aanbod van de gemeente voor een inburgeringsvoorziening. Asielgerechtigden die in 2013 hun verblijfsvergunning hebben ontvangen, hebben recht op kwijtschelding van de sociale lening bij het behalen van het inburgeringsexamen. Zij zijn wel zelf verantwoordelijk voor de organisatie van hun inburgeringstraject.

Wat betreft uw opmerking over alfabetiseringslessen aan gemengde groepen het volgende.

Gemeenten hebben de volledige beleidsvrijheid om de taal- en rekencursussen in te kopen die zij noodzakelijk achten voor hun doelgroep. Daarbij behoort ook de verantwoordelijkheid voor de contractuele afspraken over de invulling van de lessen en samenstelling van de groep. Deze verantwoordelijkheid is bewust bij gemeenten neergelegd, omdat zij de doelgroep en hun behoeften goed kennen. Het is niet aan mij om te bepalen voor wie de gemeente inkoopt, hoe de samenstelling van de lesgroep eruitziet en welke taal- en rekencursussen er worden ingekocht.

Uw vraag een pas op de plaats te maken en de consequenties van de recente beleidswijzigingen nog eens nader te beschouwen wil ik graag als volgt beantwoorden.

Mensen die hun Nederlandse taal- en rekenvaardigheden willen verbeteren, moeten hiertoe de kans krijgen. Daarom heb ik besloten gemeenten meer beleidsvrijheid te bieden om de meest geëigende trajecten voor hun burgers te kunnen inkopen en initiatieven te ondersteunen (zie ook in de bijlage mijn brief van 16 mei jl. aan de Tweede Kamer over het nader besluit educatie). Voor de laaggeletterden en de burgers die het Nederlands als tweede taal willen leren of willen verbeteren moeten nieuwe initiatieven en kansen worden gecreëerd, zodat eenieder die dat nodig heeft de kans krijgt een taal- of rekencursus te volgen die bij hem of haar past.

Over educatie in relatie tot inburgering en re-integratie is zowel op ambtelijk als op bestuurlijk niveau contact met diverse ministeries en met de NRTO, de beroepsvereniging van particuliere taalaanbieders, MBO Raad en VNG. Via het Steunpunt Volwasseneneducatie (www.steunpuntve.nl) kunt u informatie over wijzigingen in de volwasseneneducatie en achterliggende documentatie terugvinden. Het Steunpunt heeft de afgelopen maanden diverse bijeenkomsten georganiseerd om een en ander toe te lichten en zal dit ook de komende periode blijven doen. Het Steunpunt heeft ook een informatiepunt waarbij u terechtkunt voor verdere vragen.

Ik hoop dat ik met deze brief uw vragen heb beantwoord en onduidelijkheden heb kunnen wegnemen.

Met vriendelijke groet,

de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

dr. Jet Bussemaker